

ALEIX CALVERAS
MARISTANY

TRIBUNA

La ministra de Cultura i el conseller de Comerç

Què tenen en comú na Carmen Calvo, ministra de Cultura del Govern espanyol, del PSOE, i en Josep Joan Cardona, conseller de Comerç i Indústria del govern balear, del PP? Doncs que tots dos són contraris a dos principis bàsics pel bon funcionament dels mercats: la llibertat en la fixació de preus, i la llibertat d'entrada de noves empreses.

Per una banda, fa poques setmanes que el govern espanyol, a proposta del ministeri de Cultura, ha aprovat la Llei del Llibre. Entre d'altres qüestions, la llei manté el preu fix del llibre a Espanya (excepte pel llibre de text). És a dir, el preu ve fixat per les editorials i, per tant, els distribuïdors i les llibreries no poden posar el preu de venda que vulguin.

Per altra banda, el conseller de Comerç Joan Josep Cardona ha reaccionat de manera crítica davant la recentment aprovada directiva europea que, eliminant bona part de la regulació comercial existent, facilita l'establiment de nous espais comercials, incloses les grans superfícies comercials. Clarament doncs, el conseller prefereix una regulació que restringeixi l'obertura de nous establiments comercials.

Tots dos aspectes als que s'oposen respectivament la ministra i el conseller, la llibertat de preus i la lliure entrada d'empreses, són claus, en general, en el funcionament correcte dels mercats. La llibertat de preus i la lliure entrada en els mercats (tal i com qualsevol estudiant de primer d'economia sap) afavoreix la competència empresarial i l'eficiència econòmica, amb el resultat que hi ha més i millors empreses que ofereixen béns i serveis a un millor preu i d'una millor qualitat.

Tot i les seves múltiples virtuts, tot bon economista sap que el mercat lliure no és cap institució perfecta lliure de problemes. Hi ha el què s'anomena les falles del mercat que poden aparèixer degut a diversos motius: informació imperfecta, poder de mercat, externalitats i béns públics (si em permeteu les paraules). Això fa que, de vegades, els mercats no funcionin correctament i que la intervenció pública sigui potencialment recomanable. Ara bé, també és clar que les administracions públiques sovint funcionen malament, i la intervenció pública pot ser incorrecta i anar mal encaminada (pot ser pitjor el remei que la malaltia). En quin cas ens trobem pel què fa al preu fix de la llei del llibre, i en

el rebuig a la lliure entrada d'empreses de part del conseller de comerç? En el de les falles del mercat que és necessari corregir, o en el d'intervencions públiques mal encaminades?

Per una banda, segons indica la nota de premsa del ministeri de Cultura, la política de preu fix es justifica per tal de garantir una oferta de títols plural. Segons el ministeri, sense el preu fix el patrimoni cultural (la oferta de títols publicats) estaria en perill si es deixés actuar exclusivament a les forces del mercat. De fet, però, ja a l'any 1998 un informe detallat del Tribunal de Defensa de la Competència (TDC) espanyol critica el preu fix pel llibre (podeu consultar-lo a la web del TDC). El preu fix, segons el TDC, no afavoreix ni la varietat, ni el millor servei, ni una major difusió de la cultura del llibre, si no més aviat el contrari ja que suposa, de fet, mantenir preus més elevats.

Per altra banda, el conseller Cardona critica la directiva europea pel fet que el lliure establiment de les superfícies comercials perjudicaria als treballadors del sector. De fet, però, en general la teoria econòmica ens ensenya que la lliure entrada afavoreix l'aparició de

noves empreses, major competència, major producció i més llocs de treball. Només a tall d'exemple, dos economistes francesos (Bertrand i Kramarz) varen analitzar la regulació comercial francesa des dels anys 70s, i mostren com en aquelles províncies franceses en les que s'ha permès l'entrada de nous establiments comercials, la ocupació en el sector comercial ha crescut de manera significativa.

Tothom sap que l'economia no és cap ciència exacta. Tot i això, semblaria raonable que quan els responsables econòmics adopten o proposen intervencions públiques contràries al què indica la lògica econòmica, aportessin estudis rigorosos amb argumentacions detallades i contrastades. Que jo sàpiga no ha anat així en cap dels dos casos. Més aviat el contrari: els estudis i la teoria econòmica existents ens indiquen que les polítiques desitjades tant per la ministra com pel conseller formarien part de la categoria d'intervencions públiques mal encaminades.

Aleix Calveras Maristany és professor del departament d'Economia de l'Empresa, UIB.

La llibertat de preus i la lliure entrada en els mercats afavoreix la competència empresarial i l'eficiència econòmica